



Poznań, 25 marca 2026 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

NP-II.4131.1.44.2026.5

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, ze zm.)

orzekam

nieważność § 5 w zakresie wyrazów „z dniem 1 stycznia 2026 r.” uchwały nr XXII/138/2026 Rady Gminy Chrzypsko Wielkie z dnia 23 lutego 2026 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczych straży pożarnych w gminie Chrzypsko Wielkie, uczestniczących w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych bądź ćwiczeniach lub szkoleniach pożarniczych – ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 23 lutego 2026 r. Rada Gminy Chrzypsko Wielkie podjęła uchwałę nr XXII/138/2026 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczych straży pożarnych w gminie Chrzypsko Wielkie, uczestniczących w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych bądź ćwiczeniach lub szkoleniach pożarniczych, zwaną dalej „uchwałą”.

Uchwałę podjęto na podstawie: „art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o ochotniczych strażach pożarnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 244 z późn. zm.)”.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 25 lutego 2026 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały organ nadzoru stwierdził, co następuje.

W § 5 uchwały zapisano: „Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.”.

W ocenie organu nadzoru powyższy zapis uchwały istotnie narusza art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z art. 88 ust. 1 Konstytucji

Al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36
www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl
www.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117
e-Doręczenia: AE:PL-89487-43442-EWAFC-19

Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.), warunkiem wejścia w życie aktów prawnych powszechnie obowiązujących jest ich ogłoszenie. Stąd też warunkiem wejścia w życie przepisu jest nie tylko jego przyjęcie przez posiadający stosowną kompetencję organ, w przewidzianym prawem trybie, ale także prawidłowe ogłoszenie tego aktu prawnego. Na poziomie ustawowym problem ten został uregulowany w art. 4 i art. 5 ustawy.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy: „Akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy”. Z kolei stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy: „W uzasadnionych przypadkach akty normatywne, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym”.

W kontekście powyższego przedmiotowa uchwała Rady Gminy Chrzypsko Wielkie, jako akt prawa miejscowego, co do zasady, powinna wejść w życie po upływie 14 dni od daty jej publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Tak zatem należy interpretować treść pozostającego w obrocie prawnym fragmentu § 5 uchwały.

Należy stwierdzić, że § 5 uchwały narusza postanowienia art. 4 ust. 1 ustawy, bowiem brak jest uzasadnienia dla wejścia w życie przedmiotowej uchwały z dniem poprzedzającym datę jej wydania oraz datę jej ogłoszenia. Na kateryczny charakter przepisu art. 4 ust. 1 ustawy, stanowiącego powszechnie obowiązującą normę, zwrócono uwagę w wyroku NSA z 14 czerwca 2011 r., II GSK 632/10. Sąd stwierdził w nim, iż przepis ten ma zastosowanie zarówno w przypadku, gdy dany akt nie zawiera postanowień dotyczących wejścia w życie aktu normatywnego, jak też wówczas, gdy wskazuje on termin wejścia w życie w sposób nieprawidłowy. W uzasadnieniu powyższego wyroku przypomniano, iż obowiązek wprowadzenia *vacatio legis* do aktów normatywnych wynika z zasady bezpieczeństwa prawnego, pewności obrotu prawnego, poszanowania praw nabytych czy ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, które wywodzą się z zasady demokratycznego państwa prawnego, wyrażonej w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Organ nadzoru zwraca równocześnie uwagę, że przepisy art. 4 ustawy nie wyłączają możliwości nadania aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, co wynika z art. 5 ustawy. Wprowadzenie aktu normatywnego z wsteczną mocą obowiązującą może się jednak odbywać wyłącznie na zasadzie wyjątku i jedynie po spełnieniu ustawowych warunków, które muszą być rozpatrywane w kontekście podstawowych zasad konstytucyjnych. Przepis ustawy dopuszcza nadanie aktowi normatywnemu "wstecznej mocy obowiązującej", ale tylko "jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie". Moc wsteczna aktu jest dopuszczalna wtedy, gdy jest to "konieczne dla realizacji wartości konstytucyjnej, ocenionej jako ważniejsza od wartości chronionej zakazem retroakcji", jak wskazano w wyroku TK z dnia

31 stycznia 2001 r. (P 4/99, OTK 2001, Nr 1, poz. 5), a jednocześnie realizacja tej zasady nie jest możliwa bez wstecznego działania prawa (por. wyrok TK z dnia 7 lutego 2001 r., OTK 2001, Nr 2, poz. 29).

W ocenie organu nadzoru nie jest możliwe przewidzenie wejścia w życie uchwały z dniem 1 stycznia 2026 r., ponieważ rozwiązanie takie narusza w sposób istotny art. 88 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z którym warunkiem wejścia w życie aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie. Akt prawa miejscowego nie może zatem wejść w życie przed jego ogłoszeniem, możliwe jest jedynie przewidzenie wstecznej mocy obowiązującej takiego aktu pod warunkiem ścisłego zachowania reguł określonych w art. 5 ustawy, czego jednak w przypadku przedmiotowej uchwały nie uczyniono. W treści § 5 uchwały nie przewidziano bowiem wstecznej mocy obowiązującej, tylko jej wejście w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, zdaniem organu nadzoru, wskazanie terminu wejścia w życie przedmiotowej uchwały w dacie poprzedzającej jej podjęcie i ogłoszenie nie znajduje uzasadnienia i pozostaje w istotnej sprzeczności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.
2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski

/-/ Agata Sobczyk

(kwalifikowany podpis elektroniczny)

Otrzymują:

Rada Gminy Chrzypsko Wielkie

Wójt Gminy Chrzypsko Wielkie